

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Fetelés szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A város szépítése.

„A Debreczen számára írta: **Némó.**“

Ha az ember a nyugati államokban jár, kellemesen lepi meg minden városban, melynek már némi kis forgalma van, az az izlés, szépség, mely a város rendezési részletek összhangjában nyilvánul s a legkisebb részleteket kihasználja arra, hogy a szemlélőre kellemes hatást gyakoroljon, annak izlését fejlessze.

Ha keressük azon eszközöket és módokat, melyek lehetővé teszik a külföldi városok szépítését és amelyekkel az meg is valósítható, azt tanuljuk, hogy ezen munkálatoknak alapja első sorban a közönség műveltsége, melynek már szüksége van a szépre s értékelni tudja a szép hatását a lélekre, gondolkozásra.

Ez az alap teremtette meg azon egyesületeket, melyek a városok közterületeinek szépítését tüzték feladatukul s ezen feladatukat a városok hivatalos vezetőségével karöltve, de mégis függetlenül azon hullámzástól, mely a hivatalos személyi változásokkal jár, tehát bizo-

nyos állandó, öntudatos karakterrel hajtják végre.

Még a világvárosokban is találunk ilyen egyesületekkel, de a közép és kisebb városok legtöbbszörben jelentékeny tőkével s jövedelemmel rendelkező egyesületek, melyek kiváló szellemi és anyagi erővel fejlesztik városuk szépségét.

Az anyagi erők előteremtésének módja mindenkor a helyi és időbeli körülményekhez alkalmazkodik, de éppen mivel alkalmazkodik, sikert ér el.

Ha már most szét nézünk a mi többé-kevébbé szép magyar városainkban, örömmel látjuk, hogy már több városban van ily egyesület s ahol van, hatása meg is látszik a városban. Hivatkozom a többek közt — Pozsonyra, Szegedre, Kassára, Pécsre stb.

Elérkezett az ideje annak, hogy Debreczen szab. kfr. város művelt közönsége is, már nem egyszer helyesen megnyilvánult szép érzékét rendszerbe foglalja s rendszerben gyakorolja.

A külföldi példák igazolják, hogy még a legelőre haladottabb műveltségű államokban is szükséges az, hogy a városok szépítésénél a

nagy közönség segítségére legyen a város hivatalos vezetőségének.

Nem lehet azt a városi hatóságoktól kivánni, hogy mindazon művészi érzéket és ismereteket birják, melyeknek egy város szépítésénél meg kell nyilvánulni; s nem lehet azt a városok jövedelmétől várni, hogy a tetemesen fokozódó közszükségletek mellett a város szépítés minden költségét is fedezze.

A város szépítésénél ugy szellemi, mint anyagi munkával köteles a nagy közönség segítségére menni a hivatalos városi vezetőségnek.

Köteles, mert a város szépítés egyedül a nagy közönség javára szolgál; annak nyújt közegészségügyi előnyöket; annak a szemét, lelkét gyönyörködteti s annak válik dicsőségére.

A szellemi erők, hála a gondviselésnek, mely városunk fejlődését irányította; azt mondhatom, csaknem egészen meg vannak; s ha még hiányzik is valami, azt a fokozatos fejlődés meg hozza.

Az anyagiak tekintetében már előre látom azokat a fontos közgazdász nagy képeket és hallom a frázisokat, hogy „szegény a város,

A festmény.

A „Debreczen“ számára írta: **Nagy Endre.**

Vállára kapta a festék-motyóját és ment az erdőbe. Egyedül lépdegelt a szőles, göröngyös uton; egynehány maszatos gyermek utáná iramodott, — a széles kalapjában, fehér kamásnijában komédiásnak nézték — hanem aztán elmaradoztak tőle. A szívébe lopódzott ennek a poetikus nyugalomnak derős hangulata, — fűtyölni kezdett vidáman.

Már majdhogy kiért a faluból, amikor egy kis házikó megkapta figyelmét. Kis fehér házikó, virágos udvar, léckerítés, a ház előtt terebélyes eperfa, az eszterhéjon pirosló tengericsövek . . . ah, egy népszínműhöz takarosabb díszleteket képzelni sem lehet ennél. Várta, hogy mikor jön ki bokorugrós szoknyájában, piros fejrevalójában, ropogós csizmájában, édesen énekelve a népszínművek szépséges hősnője, Boriska. Mert hogy leány van a háznál, arról a virágok beszéltek a gondozott kertecskében.

Jött is nem sokára . . . Kék karton ruha volt rajta; a kezében pedig valami varrás féle. Arca barna volt, az egészség zománcával, haja fekete és a szemek kékek, kókek a megörjítésig.

Nyájasan nézett a festőre, aztán köszöntötte falusi szokás szerint:

— Adjon Isten jó napot.
— Adj' Isten; szép leánykám. Megengedi, hogy ide telepedjem a festményemmel? Ezt a házat festem le itt la, hugomat a közepére, amint a babájával beszélget.

— Csakhogy nekem nincs babám!
— Annyi az csak! Majd lefestem akkor magamat. — Ha ugyan nem röstelli.

— Ugyan! Hiszen nem illünk mi össze. Uri leány dukál a . . . a . . . urnak.

— Jaj, csak az uri leányokat ne emlegesse, mert most is annak vagyok a betege.

Ezenközben pakolódzott kifelé. Összeállította székét, elhelyezte a vásznat, a leány pedig kíváncsian nézte a sok ösmeretlen holmit. Sőt ijedten szisszent föl, amikor a tubusból a festék mint egy-egy kígyó hengeredett a palettára. De olyannyira megijedt, hogy a festő hamarosan átkarolta derekát. Kéz legyintést kapott érte, azt meg föl sem vette . . .

A téli tárlatnak legnagyobb szenzációja volt a Dénesi Ferenc „Népszínműhőse“.

Szép kis falusi házikó volt ottan lefestve; virágos udvar, léckerítés, az eszterhéjon pirosló tengericsövek. Az eperfa alatt pedig ott állott a leány. A haja fekete, a szemek kék . . . Három mecénás gyűlölséges pórt indított egymás ellen, mert mindegyik magának akarta a képet. Sőt a kultuszminiszter is lépéseket tétetett bizalmas uton, hogy nem kaphatná-e meg az állam e remekművet, bárha nagyobb anyagi áldozatok árán is.

A lapok első helyen tárgyalták a Dénesi festményét; a kirakatok tele voltak a „Népszínmű hőse“ reprodukcióival és Calderoninál óriási csődületet keltettek a művész areképei. Különböféle pozitívumokban volt ott megörökítve az utókor számára a hallhatatlan művész.

A művésztársak pedig, akik csak addig irigykednek egymásra, amíg nem magaslik ki valamelyik egész fejjel a többi közül, bankettet rendeztek kollégájuk nagy sikerének öröme.

A banketten jelen volt a nagy műtész, Bozák Vilmos is. Pedig ő csak az igazi tehetségeket szokta méltányolni és azt mondják róla, hogy igazi római jellem. Alig vesztegethető meg . . . Sőt nemesak megjelent,

ROSE DEZSŐ ékszerkereskedése
DEBRECZEN, Piacz-utca, Hungária-kávész mellé.
Specialista modern ujdonságokban.

szegény a polgárság". Nagyon jól ismerem én azt a bizonyos honi jelszót is, hogy „vitam et sanquinem sed avenam non”; de mivel tudom, hogy kitartó, öntudatos munkával minden jót meg lehet fokozatosan még Debreczenben is csinálni; s mivel látom, hogy a mai hivatalos és társadalmi irányzat országszerte a fejlődés, a haladás jegyében tör előre hatalmas igaz magyar érzéssel; s meg mivel tudom, hogy a város szépítése már azzal nagy lépést tesz előre, ha a mostani tényleges kiadások felhasználásánál, kellő izlés és öntudatos fejlődésre törekvő munka érvényesít; felhívom mindazokat, akik szívükön viselik a város szépítésének ügyét s akiknek lelki szükséglete a szép; alakítsák meg Debreczenben a „szépitési egyesületet”.

Nem kell ahhoz az egyesülethez sok ember csak kevés kitartó értékese ember, kik meg tudják érteni azt, hogy mi a város szépítés és eme cél érdekében fokozatos, kitartó s öntudatos munkát képesek s akarnak kifejtetni.

Városunk életében is új küszöbön állunk, legyünk segítségére eme hazafias irányzatnak abban is, hogy a jóval együtt szépet is produkáljon.

Egyház és iskola.

Gazdasági ülés. Tegnap délután az ev. ref. egyház tanyáépítési bizottságának ülése volt, amelyet az egyházi fődeken levő egyes tanyai épületeknek kijavítása iránt történt intézkedés.

Slójd-tanfolyam Debreczenben. A kézimunkára nevelő (slójd) tanfolyam állandósítása tárgyában a városi tanács megbízta tegnap Oláh Károly tanácsnokot, hogy a kézimunkára nevelő országos egyesülettel fejezze be a tárgyalásokat. Az állandó tanfolyam megnyitását ez év őszére tervezik.

hanem lelkes tósztot is mondott az ünnepeltre, a többek között így szólván:

A „Népsziművek hőse”-t csak olyan művész festhette, akinek érző szíve van. Csak olyan művész örökíthette meg az élettelen vásznon a falu szüziestis hangulatát, aki maga is fogékony a nemes eszmények iránt, akinek lelkületét még nem korrumpálta a kor anyagias gondolkozása. Igen, uraim, Dénesi Ferencben a festészet Petőfiét kell üdvözölni...

Ama kis házikóból pedig örökre elkölzött „a falu szüziestis hangulata”, amint azt Bozák Vilmos ur mondta. Egy kis barna leány hullajt könnyeket egy képvázlatra.

Az anyja pedig ott sűrő-forog körülötte. Hol szidja, hol meg vigasztalja. Néha aztán kitér belőle a harag. Kikapja a képet a leány kezéből, nagy mérgesen cda csapja a földhöz, aztán elkeseredetten kiált föl:

— Hogy verje meg az Isten a gaz festéknyalóját!...

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Mentelmi ügyek. — A bihari kiskirályok.

Budapest, jan. 10.

Hosszu szünet után ma összeült a képviselőház. A t. honatyák ilyenkor nem igen szoktak a t. Házba jönni, ma azonban már feltízenegy óraker, az ülés megnyitáskor közel száz képviselő volt a Házban.

Az elnök meg yitja az ülést s bejelenti, hogy a király a miniszterelnök útján legfelsőbb köszönetét fejezte ki a képviselőház újévi üdvözléteért. *Bejelenti az elnök, hogy Benedek János lemondott a képviselőházban viselt jegyzői tisztéről.*

Az elnök ezután meleg szavakban emlékezik meg Zichy Jenő gróf haláláról s indítványára a Ház emléket jegyzőkönyvbe iktatja.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter benyújtja az 1907. évi ujonclétszámról szóló törvényjavaslatot.

Mentelmi ügyek.

Kálosi József, a mentelmi bizottság elnöke Molnár Albert, Geréb János, B. I. M. Mátyas és Zichy Jenő gróf mentelmi ügyét ismerteti. A Ház valamennyiben a mentelmi bizottság javaslatát tette magáévá.

Ezután báró Bánffy Dezső és nagy esomó képviselőtársának az 1904. december 13-ika eseményeivel kapcsolatos mentelmi ügyei kerültek sorra. *Kálosi József volt itt is az eloadó és nagy buzgón olvasta a mentelmi bizottságnak ebben az ügyben kiadott jelentését.*

Elnök: Kérem az eloadó urat, ne fárasssa magát azzal, hogy a hetek óta ki nyomtatott jelentést felolvassa.

— H. dd olvasson! — mondogatták minden oldalról.

Kálosi ezután elmondta, milyen hajsztát indított k a darabontverés miatt ártatlanul a nemzet hívei ellen s a bizottság nevében indítványozta, hogy helyezték Plósz Sándor volt igazságügyminisztert vád alá, Székely Ferenc koronauyész, Pongrácz Jenő volt kir. ügyész, dr. Geguss Gusztáv volt kir. főügyész ellen indítsanak fegyelmi, Rudnay Bela rendőrkapitány és Tóth Janos rendőrkapitány ellen bünvádi eljárást.

Csizmadia Endre: Nagy elismeréssel adózik Kállay József előadásáért, melyből látszik, hogy a szőnyegen levő ügyet alaposan tanulmányozta. Azt hiszi azonban, hogy indítványát a Ház nem fogadhatja el. Nevezetesen a házszabályok értelmében a bizottságok ülésein a kormány tagjai is részt vehetnek, már pedig a mentelmi bizottságnak arra az ülésére, amelyen a vád alá helyezés kérdésével foglalkoztak, a kormány tagjai meg se hívták. Így a ház abban a sajátosság helyzetben van, hogy dönteni kell ebben a kérdésben. S oly bizottsági jelentés alapján, mely ugy készült, hogy a kormány-nak egye len tagja sem s ólott hozzá, a kormány nevében, annak egyik tagja se ismerette a bizottsággal azt a politikai szempontot, melyet a kormány ebben a kérdésben szem előtt akar tartani. Így nem lehet...

Farkasházy Zsigmond: Vád alá helyezni. (Zaj.)

Csizmadia Endre: ... dönteni. Indítványozza tehát, hogy a Ház ezt az ügyet küldje vissza a mentelmi bizottságnak azzal, hogy vegye újból tárgyalás alá s arra az ülésre szabályszerűen hívja meg a kormány tagjait. (Helyeslés.)

Kálosi József eloadó: Nem fogadja el az indítványt. A bizottság ülésének összehi-

vása szabályszerűen történt, azt a házszabályok értelmében kifogásolni nem lehet. A mentelmi kérdés nem olyan, mint egy törvényjavaslat, melynél a kormány bármely tagja a bizottságban befolyásolhatja a döntést, itt azonban csupán az igazság a mentelmi jog sérthetlensége lebeghet a bizottság tagjainak szeméi előtt.

Polónyi Géza igazságügyminiszter: Szerinte a mentelmi bizottság jelentése jogászai szempontból tarthatatlan. Most nem akar még belemenni a kérdés érdemleges tárgyalásába. Az előadóval szemben azt állítja, hogy a házszabályok értelmében a kormány tagjait a bizottság ülésére meg kellett volna hívni, hogy ehhez a kérdéshez hozzájáruljanak. Se ő, se a kormány egyetlen tagja erre az ülésre meg nem hívták.

Vlad Aurél: Nagyon helyes!

Bródi Ernő: Akkor hogy szavazzon a bizottság. (Zaj.)

Polónyi Géza: Az ilyen természetű közbeszólásokra nem reflektálok. Kéri a Házat, hogy az előadó álláspontjával szemben fogadja el Csizmadia indítványát.

Egy kis házszabályvita.

Az elnök: A vitát bezárja. Mielőtt a kérdést szavazásra bocsátaná, figyelmeztet arra, hogy Csizmadia indítványának egy része házszabályellenes. Azt joga van indítványozni, hogy az ügyet küldjék vissza a bizottsághoz, de arra, hogy mikor tartson ülést a bizottság, s arra hogy kit hívjon meg, a bizottság hatáskörébe tartozik, ebbe tehát beavatkozni nem lehet. Az indítványnak ezt a részét nem is bocsátja szavazás alá.

Csizmadia Endre: Az elnökkel szemben azt vitatja, hogy indítványa teljesen megfelel a házszabályoknak.

Az elnök: A 141. szakaszt felolvassa és konstatálja, hogy Csizmadia azt tévesen értelmezi.

Csizmadia Endre: Fentartja álláspontját, mindazonáltal, miután indítványának ezt a részét fontosnak nem tartja, azt visszavonja.

Polónyi Géza: Ha a Ház nem is mondja ki külön, a miniszterek a mentelmi bizottságba okvetlen meghívandók.

Az elnök: Következik a szavazás. A Ház Csizmadia Endre indítványát elfogadja.

A költségvetés.

Ezután a Ház rátért a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalására. *Hencz Károly* volt az első szónok. Apponyival meg van elégedve, de a katolikus kongrua dolgában sürgős intézkedést kér. Turiga magatartását kritizálja, aki jó katolikus pap sem lehet, mert rossz hazafi. Az erkölcsök olyan mértékben lazulnak, hogy ez már az állam életére is káros befolyással van. Az akadémiának csak a legnagyobb megerőltetéssel szavazza meg a 100,000 korona subvenciót, mert az a cerolizmus és a nepotizmus melegágya, Berzeviczy minisztersége előtt még levelezőnek sem kellett, mihelyt miniszteri tárcát kapott, rögtön tiszteletbeli állást foglalt és ma az akadémia elnöke. *Andrássy belügyminisztersége* őt rögtön érdemesé tette a nagy díjra. Az akadémia minden vállalkozása kudarcra jár. *Heinrich Gusztáv* főtitkár plagizálásairól beszél, melyeket még a külföldön is megbotránkozva emlegetnek. A földrajzi társaság minden kiadmánya szintén csupa plágium. A magyar atlasz elejétől végéig a legsilányabb szolgaj másolás. Ez a társaság is subvenciót kap. Ő inkább pellengéret juttatna a vezetőknek. Szól arról, hogy az egyetemi szervezeti szabályzatot gyökeresen reformálni kell. Az egyetemi tanárok közül a legtöbb pjtáskodás révén jutott el a katedráig. Évről-évre ugyanazokat a litografált jegyzeteket olvassák fel a professzorok. Ezt a tudományos munkát egy hordár is elvégezheti. A vizsgálat 98 százaléka lutri Marczali Henrik panamázik az egyetemen.

A petróleum fogyasztó közönség szives tudomására hozuk, hogy ezen- **Debreceni Kőolajipar r.-t.** elsőrendű és tul állandóan szép fehérszínű petróleum gyártmányait fogjuk tartani, amely gyártmányok jóval felülmúlják az ez idő szerint túlyomóan forgalomban levő sárga és sárgászínű petróleumokat. — Nevezett gyár gyártmányai: Háztartási petróleum, teljesen szag és füstmentes 1 liter 16 kr.

Kapható

Deutsch Albert és Fia

Hatvan-u. 9.

DEUTSCH LAJOS Piacz-u. 38.

Iris petróleum, nagy lánggal és fénnel, egyenletesen ég 1 liter 18 kr. Mint a gyár **Rekord király-olajat** petre: de különlegességet ajánlunk. **sodtő** szagtalanított petróleum, amely nagy szalon koregő lámpákban két-zeres id tartammal és villa yf nyiel ég. 1 l. 20 kr. Gazdaságok, iparmhelyek, iskolák és katonaság részére nagyobb vételnél előny árak!

egy protezsóét képes mesekönyv alapján doktorná falura megtenni. Itt nem ment, de összekötése alapján Kolozsvárra küldte. Itt csak azon mult a dolog, hogy háromszor megbukott. A költségvetést elfogadja.

Hentz Károly szóvá teszi az egyetemi tulzsfaltságot, melyet úgy lehet megoldani, ha a zsidó egyetemi hallgatókra nézve felállítjuk a numerus klauzuzt, kimondván, hogy bizonyos számban fogadnak el csak zsidó egyetemi hallgatókat. (Derültséz.) Tánadja **Marczalli** Henriket, aki veszedelmes tartalmu tankönyveket irt. Szóvá teszi, hogy **Malonyai** Dezsó évekig huzta a tanári fizetést és nem tanított. Azonkívül 90,000 koronát kapott a magyar népművészet történetének megírásáért.

Hentz beszéde után elnök megállapítja a következő ülés napirendjét.

Sürgős interpelláció.

Szatmári Mór sürgős interpellációt intéz a belügyminiszterhez a biharmegyei közigazgatási bizottság ismeretes, a baksis rendszerre vonatkozó határozata tárgyában. Az ottani kis királyok és azok királya: **Tisza** István gróf, — üdözöbe vették **Glatz** új főispánt. Kéri a belügyminisztert, irtsa ki a korrupciót és semmisítse meg azt a határozatot, mely nemcsak a törvénykönyvben, hanem köztisztességbe is ütközik.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter teljesen osztja **Szatmári** felfogását, a szóban forgó határozatot elítéli. A tisztviselőknek részrehajlanoknak kell lennie, épen azért a határozatot meg fogja semmisíteni. A bihari urak pedig ne védjék az autonómiát, mert nincsen kívül szemben megvédelmezni. **Glatz** főispán a jövőben is legnagyobb eréllyel fogja megvédelmezni a közigazgatás tisztaságát. (Eljenzés.)

A választ tudomásul veszi a Ház, mely után az ülés egy negyed négykor véget ért.

Városháza és vármegye.

Nagy öröm a városházán. A város decemberi közgyűlése a 2400 koronánál kevesebb fizetésű tisztviselőknek 10 százaléknyi, a rendőrök, hajduk és szolgák számára pedig havi 10 koronányi drágasági pótlékot szavazott meg a most kezdődött hat hó tartamára. A drágasági pótlék megszavazására vonatkozó közgyűlési határozatot a belügyminiszter jóváhagyta s erről tegnap Debreczen város polgármesterét leiratban tudatta. A hír gyorsan befutotta a városi hivatalokat s érthető örömet okozott mindenkinek.

Kerületházi bizottsági ülés. A vármegye kerületházi (böszörményi) felügyelő bizottsága tegnap délelőtti ülést tartott, melyen **Kovács** Gyula alispán elnökle mellett a hajduböszörményi székház új bérhelyiségeinek kiadása tárgyában határozott.

A város képvisárlása. Debreczen városa tudvalevően két képet vásárolt a most mult vándorkiállításán. Megvette **Tölgyessy** Arthurnak „Tavaszi felhős ég” s néhai **Bihari** Sándornak „Zagyvapai részlet” című festményét. A képek árát, ezer koronát, **Balogh** Bertalan kiállítási igazgató kérelmére a tanács tegnap kiutalta a képzőművészeti társulatnak.

Tanácsülés. **Kovács** József polgármester elnökle mellett tegnap délelőtti tanácsülés volt, melyen legnagyobb rész utalványozásokat és hitelezéseljárásokat intéztek el.

Az állami főrealiskola tanszékei.

A városi tanács panasza.

— január 11.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni állami főrealiskola tudvalevően csak tiz-tizenöt év óta állami iskola; azelőtt községi iskola volt, melyet az állam csupán segélyezett. Később az intézet állami kezelésbe ment át, a város azonban azon az alapon, hogy évi segítséggel támogatja az iskolát, főtartott bizonyos jogokat a megüresedő tanszékek betöltése körül. A közoktatásügyi kormány, mint megirtuk nemrég, legutóbb néhány alkalommal nem respektálta a városnak e jogát s értesítés nélkül töltötte be a tanszékeket.

A városi tanács, az igazgatóság után előbb, azután pedig közvetlenül szólalt fel e sérelmesnek vélt intézkedés ellen. A minisztérium hajlandó volt tárgyalásokba bocsátkozni s revideálni a szerződést, ha annak eredetijét megkapja. A tanács teljesítette e felszólítást, a revizióból mindezek dacára nem lett semmi. Sőt az történt meg, hogy legutóbb ismét két tanári tanszékre történt kinevezés, a város meghallgatása nélkül.

A tanács tegnap elhatározta, hogy megsürgeti a közoktatási kormánytól a szerződés revízióját. Együttal olyan hangok is emelkedtek, hogy vegye át az állam teljesen állami fentartásba a főrealiskolát. Ha a város jogai nem találhatnak méltánylásra, a város kénytelen lesz a szubvenciót, melyet ez intézetnek ad, beszüntetni.

A városnak tényleg joga volt s joga van kivánni, követelni a szerződés pontjainak betartását. S ma, amikor iskolasegély címén Debreczen városa oly nehéz terheket visel, nem időszerűtlen és nem elvetendő az a gondolat sem, hogy az állam maga gondoskodjék a különben is bevalottan s címében is állami főrealiskoláról. Nagyon helyes volna tehát, ha a most meginduló véleményeserők során a város teljes nyíltsággal hozakodnék elő eme elhatározásával.

Nem fenyegetésképen, mert hiszen azoknak a jogoknak a sürgetése formáság s a statusquo keresése pusztán. Anyagi haszon semmi, morális részesedés is alig jut e jogok gyakorlásából a városra. De meg kell tennie e lépést a városnak az adózó közönség, a város háztartásának érdekében. Ahogyan mi értesülünk, a legközelebbi érintkezés alkalmával a város tényleg előáll a kormánytól ez elhatározásával.

A vargakerti gyilkosság.

Megölte a barátját.

Árvayné büne

— január 11.

(Saját tudósítónktól.) A jövő hónapi esküdtzéki ciklusnak legszenzációsabb bűnpörében készítette el és adta ki a vádiratot tegnap az ügyész. **Árvayné** bűnös szerelmének tulajdonítható az a gyilkosság, melyet szeretője, **Zsarnai** Béla követett el és amelynek a gyilkos barátja esett áldozatul. A gyilkosságban **Hoffmann** József vizsgálóbíró befejezve a vizsgálatot, áttette az ügyet az ügyészhez, ahol most fejezte be

a vádiratot dr. **Galánffy** János kir. ügyész. A terjedelmes vádirat hosszan, részletesen ismerteti a gyilkosságot és annak előzményeit, mely most már hivatalos megállapítások szerint így történt.

Zsarnai Béla 22 éves, sátoraljaujhelyi születésű borbélysegéd két évvel ezelőtt ismerkedett meg **Árvay** Gyula kisvasuti mozdonyvezető harminc éves feleségével, **Kiss** Juliánával, akivel rövid idő alatt benső viszonyt kezdett.

Két évig tartott ez a bűnös szerelem és csak akkor ért véget, amikor **Zsarnai** Nagykállóba távozott.

A mult évi szeptemberben jött vissza Debreczenbe **Zsarnai** és felkereste régi szerelmét, aki változatlan érzelmekkel fogadta a borbélysegédet. A pis tororák újból kezdetüket vették és zavartalanul folytak, amíg férje a helyi vasut mozdonyán reggeltől késő estig nehéz munkát folytatott. Október elején történt, hogy **Székely** Károly borbélysegéd elment **Árvayék**hoz és bűnös szerelmében találta az asszonyt és segédétársát.

Ez megzavarta a szerelmeket. Különösen az asszony retteget, hogy bűne kitűződik. Egyre unszolta **Zsarnait**, hogy pusztítsa el **Székelyt**, mint közös bűnüknek egyetlen ismerőjét. **Zsarnai** védekezett az unszolás ellen és hangoztatta az asszonynak, hogy nem mondja el **Székely** senkinek a látottakat, hogy ő nem akarja ilyen súlyos bűnnel terhelni a lelkét, de az asszony egyre nógatta, majd ravaszabb eszközökhöz nyúlt és gyávának nevezte szeretőjét.

Mindent elkövetett **Zsarnai**, az asszony bűntudatát ellen, de az oly makacsul és és asszonyi ravaszsággal kérlelte szerelmét, hogy **Zsarnai** végül engedett a bűnös erőszakolásoknak.

Október 13-án **Zsarnai** **Székely** együtt elment **Árvayné**hoz. **Székelyt** elküldte **Árvayné** borért s amíg odajárt, addig **Zsarnainak** előadta a gyilkosság tervét. A falon levő pisztolyok egyikét, amelyik üres volt, adja oda **Zsarnai** **Székelynek** s míg ezzel babrált, a másikkal löjje le **Székelyt**. Majd aztán úgy tüntetik fel, mintha véleden szerencsétlenségnek esett volna áldozatul **Székely**.

Az utolsó percekben vonakodott **Zsarnai**, de az asszony erős theát készített neki és e szavakkal adta neki:

— Idd meg, legyen tőle bátorságod. Gyáva vagy, ha le nem lövöd.

Még néhány utasítást adott neki, amikor **Székely** visszaérkezett a borral. Együtt itták meg a bort, majd az asszony zongorához ült. Később az asszony intésére **Zsarnai** levette a falról az üres pisztolyt és megmutatta **Székelynek**. Ez szegény gyanúlanul nézegette a pisztolyt, amire **Zsarnai** a töltött pisztolyt is levette a falról.

Kínos pillanatok következtek ezután. **Székely** mits m sejtve beszélgetett, **Zsarnai** pedig a legnagyobb rettegésben tartotta kezében a fegyvert, amelyet nem mert elsűtni. — Gyáva! — sugta oda neki az asszony és az eldöntötte a szegény **Székely** sorsát. **Zsarnai** lázas izgatottsággal emelte fel a pisztolyt és **Székelyre** sűtötte. A szerencsétlen fiu jajkiálás nélkül, holtan rogyott össze.

A továbbiakat már ismeri közönségünk. Az elfogatást, a bűnös asszony hazudozásait és a bűnbecsalt szerető vallomását akkoriban ismertettük.

A vizsgálóbíró előtt **Árvayné** mindent tagadott, **Zsarnai**val folytatott viszonyát főképen. **Zsarnait** azonban mélyen megtörte ez a bűn, amit szeretője unszolására követett el és megvallott mindent.

A bűnös asszony, valamint szeretője természetesen vizsgálati fogságban vannak. A vádiratokat is oda kézbesítették nekik. **Árvayné** ellen, akinek dr. **Kardos** Samu a védője, gyilkosság büntetésben való felbujtás miatt emelt vádat az ügyész, **Zsarnai** ellen pedig, akit dr. **Nagy** Lajos véd, gyilkosság büntette címen.

Mindkét vádlott elmebeli állapotának

Üzletáthelyezés miatt rendkívül leszállított árak mellett a legjobb és legtartósabb cipők csakis

ELFENBEIN és KLEIN

CIPŐ-ÜZLETÉBEN szerezhető be. Üzletünket 1907. év február hó 1-én PIAC-UTCA 24. SZÁM ALÁ (a nagytözsde mellé) HELYEZZÜK AT.

megfigyelését a védők kérelme folytán a bíróság elrendelte és ennek eszközésével dr. Isoó János törvényszéki orvost bízta meg.

A rémregénybe illő gyilkosságnak a jövő havi esküdtzéki ciklusban lesz a főtárgyalása.

Színház.

Műsor.

Január 11. Péntek: „Lucifer.“ (B. bérlet.)

Január 12. Szombat: „Megjött a papa“, utána: „Parasztbecsület“. (C. bérlet.)

Január 13. Vasárnap: d. u. „Peleskoi nótárius“, este: „Megjött a papa“, utána: „Parasztbecsület“. (Kis bérlet.)

Vedress Gyula bucsuja Debrecenből.

Érdekes vendégszereplés.

Vedress Gyula, az intrikus szerepkörökben kiváló színész, ki a 80-as években hazamosabb ideig volt a debreczeni színház akkori művészgárdájának egyik oszlopos tagja legközelebb bucsu-köruttra indul, mely alkalommal Debreczenben diadalainak egyik kimagasló városában is fel fog lépni. Vedress Nagy Vince társulatával működött városunkban és páratlan művészetével a közönség osztatlan elismerését vívta ki magának. Létsőbb, Nagy Vince távoztával a színház vezetését a társulattól alakult ötös bizottság vette át, melynek tagjai voltak: Valentin, Vedress, Mándoky, Róbaszék és Zilahy. Ez alkalomból nem lesz érdektelen, ha egy kis visszapillantást vetünk az 1887-ik esztendőre, amikor Vedress Ábrányi Emilnek „A végrehajtó“ című eredeti vígjátékában játszott, az akkori színpad szerint a következő partnerekkel:

A végrehajtó.

Eredeti vígjáték 1 felvonásban. Irta: Ábrányi E.

SZEMÉLYEK:

Özvegy Majorné	— — — —	Lásziné
Brike, a fogadott leánya	— — — —	R. Balogh E.
Fehérváry Nándor, köz- és váltó- ügyvéd	— — — —	Halmi Imre
Szalai Lajos	— — — —	Zilahy Gyula
Csaby Gáspár, bír. végrehajtó	— — — —	Vedress Gy.
Koppancs Ferenc	— — — —	Némethy J.
Náni, szakácsné	— — — —	Békéssy R.

A „Végrehajtó“ előadásán Ábrányi Emil, a szerző is jelen volt és az elismerés legmelegebb hangján emlékezett meg Vedressről és az összes közreműködőkről. Kik közül jelenleg is városunkban élnek Békéssy Rózi, Mándoky és Zilahy, csak hogy megváltozott állásokban. Vedress Gyula ez idők szerint az Orsz. Színész-Egyesület titkárja és vendégszereplési bucsu körutját Debreczenben kezdi meg s eljátsza ugyanezek Ábrányi Emil „A végrehajtó“ című vígjátékának címszerepét. A minden tekintetben érdekes színházi estre felhívjuk közönségünk figyelmét.

* **Lucifer.** Kiváló irodalmi értékű drámai bemutató volt tegnap a debreczeni színházban. A *Lucifer* a szabadgondolkodás és a vallásosság közt folyó elkeseredett s a darabban drámailag nagyon is élére állított harcot példája. Egy szabadgondolkodó tanár, — volt papnövendék — fia Guidó (Ternyei) szereti fölötté vallásos tanártársának leányát Matildot (Szabó Irma). A vallásos atya nem akarja a leányt a szabadgondolkodásban felnevelt fiúhoz adni. A szerelem, — mint Romeo és Juliánál a gyűlölségen — győz, itt is az egymással küzdő szülői ellentétek fölött s a leány megszökik az apai háztól s felesége lesz Guidónak. Beteg lesz a fiatal asszony, aki az Isten újját látja e réá mért osapásban s mikor az asszony meghal, Guidó a pap elé veti magát vigasztalást kérve. Sőt meginnog a szabadgondolkodó apa is hitében, érezvén az isteni gondviselés közelletét

a szomorú drámánál. A darab komoly, erősen böleselkedő munka, s böleselkedése helylyelközzel a szinszerűség rovására esik, kifárasztván a közönség figyelmét. Az előadást komoly művészi törekvések jellemezték. — Szakács Andor meggyőző drámai erővel játszott. Békés Gyula, Ternyei Lajos, Lukács Juliska, Szabó Irma is a legnemesebb vetélkedést fejtették ki a siker érd. kében. Találó színekkel rajzolta meg a jó lelkű pap alakját Deésy Alfréd, képességeinek sokoldalúságairól tévén bizonyítást. A közönségre nagy hatást tett a dráma s annak mai előadása iránt bizonyára nagyobb is lesz az érdeklődés, természetesen a komoly irodalmi készséget kereső közönség sorai közt. (sz.)

* **Kiutalt szubvenció.** A városi tanács tegnap kiutalta Zilahy Gyulának a hátralékos 3000 korona városi szubvenciót. A tanács a színházi bizottság tegnapielőtti határozata alapján intézkedett így és ilyen sürgősen.

* **Parasztbecsület. Megjött a papa.** Holnap, szombaton kerül bemutatásra Erdélyi Zoltán kedves vígjátéka: „Megjött a papa“, melyben a főszereplők Szabó Irma, Ternyei és Békés. A szombati est fénypontja lesz *Mascagni* operájának, a „Parasztbecsület“nek előadása, melyben különösen Zilahy-nak van erős drámai szerepe. Az előadásban részt vesznek még Vida Ilona, Szakácsné, Szalai és Arkossy.

Irodalom.

(**Vincellérkönyv.** A szállásgazdákat és munkásokat közelről érdekli az országos gazdasági kiállításon elismerő oklevelet nyert *Vincellérkönyv*, mely az összes szőlősmunkákat gyakorlati módon, képekkel szemléltetve adja elé. Megrendelhető 1 korona bevétele mellett Vady Józseftől Nagyváradon.

Hirek.

Viszik a legények elejét . . .

Előkészületek az ujoncozásra.

Mikor lesznek a sorozások?

Debreczen, jan. 11.

(*Saját tudósítónktól.*) Debreczen város katonaiügyi ügyosztálya most terjesztette föl a belügyi és honvédelmi miniszteriumhoz az 1907. évi ujoncozásra és működésre vonatkozó tervezetet. A kormány minden valószínűség szerint változatlanul jóváhagyja a tervezetet, amelyeknek általános közhirvételéről az ügyosztály haladéktalanul gondoskodni fog.

A terv szerint Debreczen városában április 2, 3, 4, 5 és 6-ik napjain tartják meg az idejű sorozást. Színháze ezuttal is a Pavillon-laktanya lesz. A fősorozáson állítás alá kerülnek az 1886, 1885 és 1884-ik évi hadkötelesek. A 1886-iki, legifjabb korosztály sorshuzása e hó 25-én, pénteken délelőlt 9 órakor veszi kezdetét a városháza nagytermében.

A vármegye szintén fölterjesztette már az ujoncozási, utazási és működési tervezetet. A megyében az összes sorozások március nyolcadika és április 30-ika között fognak lefolyni. A vármegye öt járásában közel négyezer hadköteles áll mérték alá. A járásonkinti részletes tervek a jövő héten készülnek el.

A központi fősolgabírótság területére nézve a sorozás március 11—14. napjain lesz. A fősolgabírósnál a sorozási (utazási) tervnek a hadkiegészítő parancsnoksághoz

való betérésztése alkalmával igen érdekes dolog történt. A *hadkiegészítő parancsnokság* nevezetesen német és magyar nyelvű utazási tervet küldött be hozzá kitöltés végett. A hazafias fősolgabírótság erre visszaküldötte a terveket, ezzel a megjegyzéssel: *Csak magyarul!* A hadkiegészítő parancsnokság hallgatott a szóra s az új utazási terv rovataimeit most már egyedül magyarnyelvűek.

Sok ily példát a magyar nyelvvel szemlélve!

A „Debreczen“ szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hunzária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok .. lépés-folyosóján. Telefon 412 ..

— **Vacsora a főispánnál.** *Wesprémi* Zoltán főispán tegnap este vacsorát adott a vármegyei házában levő lakásán, a megyei és városi tisztikar tiszteletére. A vacsorán, mely kilenc órakor kezdődött, huszonegy meghívott vendég vett részt, kik kitűnő hangulatban öjfélig maradtak a vendégszerető főispán lakomáján.

— **A nagyerdei nagy körut ügye.** A város tudvalevőleg már tavaly elhatározta, hogy a Nagyerdőn mintegy 90,000 korona költséggel nagy körutat létesít. A körut költségvetését már régebben, teljesen kidolgozott tervét pedig most hagyta jóvá a belügyminiszter. A tanács ennek alapján utasította tegnap a főmérnöki hivatalt, hogy az előkészítő intézkedéseket haladéktalanul foganatosítsa. A körut létesítéséhez tudvalevőleg már kora tavasszal hozzáfognak s a nyáron már modern köruton sétálhatnak az erdőn üdülő közönség.

— **Kinevezés.** A debreczeni ítélőtábla elnöke, lovag *Berbs Lajos* nyugbányai lakos végzett joghallgatót a debreczeni tábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Bocskay hajduböszörményi szobra.** A h.-böszörményi Bocskay-szoborbizottság tegnap délelőlt, Kovács Gyula alispán elnökle mellett a vármegyei házában ülést tartott. Holló Barnabás szobrászművész azon kérelmét terjesztette be a bizottsághoz, hogy részére a hátralékos 34,000 korona tisztelet-díját utalványozza ki. A bizottság úgy határozott, hogy a művésznek, a mennyiben az Orsz. Képművészeti Tanács a szobor mű mellékalakjairól is kedvező véleményt fog adni, kiutal 24,000 koronát még a leleplezés előtt, a fönmaradó 10,000 koronát azonban csak a leleplezési ünnepély után szolgáltatja ki.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** A honvédelmi miniszter *Tóty György* debreceni 3-ik honvédelmi alvezetési tartalékos hadnagyot a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

— **Munkaadók szervezkedése.** Az ipartestület szerdai értekezletének már is meg van a legelső eredménye. Az iparosok mindenfelé örömmel fogadják a szervezkedés eszméjét és hihető, hogy aránylag rövid idő alatt meglesz a munkaadók szövetsége. A szövetség dolgának előkészítése céljából az ipartestületi szakosztályok az alábbi sorrendben tartják meg üléseiket. E hó 20-án a bádigosok, 22-én az ovácsok, kocsigyártók, 23-án szobafestők, oimfestők, 24-én szappanosok, 25-én asztalosok, kárpitások, 28-án női-

szabók, 29-én pedig a lakatosok, reszelővágók, rézművesek, kuffurrók és a sodronyművesek szakosztálya tart ülést.

— **Kintori próba.** Pénteken este és szombaton délelőtt Krasznianszky M. nyitrai kántor a Deák Ferenc-utcai izr. templomban próbaelődést tart.

— **Technológiai iparmúzeum Debreczenben.** A kormány most készült el a technológiai iparmúzeum újjászervezésére és a vidéki múzeumok létesítésére vonatkozó tervvel, melyben a tervbe vett vidéki iparmúzeumok helyeit is felsorolja. Mivel e felsorolásból Debreczen városa hiányzik, a kamara felterjesztésben kérte a kormányt, hogy a múzeumok egyikét Debreczenben létesítse. A kamara felterjesztése e héten érkezett föl a miniszteriumba.

— **Magyar név.** Raucher Gyula és kiskoru Béla fia, nyiregyházi illetőségű, debreczeni lakosok *Füstös-re* magyarosították nevüket.

— **Debreczen közúti felügyelőség nélkül.** Megirtuk tegnap, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Bihar- és hajdumegyei közutak felügyelői teendőinek ellátásával ismét *Pünkösty* Ferenc műszaki tanácsost bízta meg, ezáltal azonban Nagyvárad székhellyel. A legutóbb Debreczenben székelt felügyelőt, *Scholtz* Ferencet pedig Kaposvárra helyezték át. Igaz, hogy ezek a közúti felügyelőségek vándorhatóságok, mégis feltűnő, hogy akkora göcöt, mint Debreczen, ideiglenesen bár, nélküle hagynak. A tanács tegnapi ülésén, hol az áthelyezési ügyek hivatalosan is tudomásra jutottak, ugyanily hangok emelkedtek a felügyelőség áthelyezése ellen. A legcélrányosabb az volna, ha a város fölírna a kormányhoz, kérvén e nagy hatáskörű hivatal visszahelyezését.

— **S.kosak a járdák.** Számtalan panasz hangzik fel a járdák sikos volta miatt s a panaszok mindegyike jogosult. Az utóbbi idők szeszélyes időjárása következtében olvadás és fagyás gyors egymásutánban váltja fel egymást s a járdák mindkét esetben járhatatlanok, különösen fagyás esetén, amikor a járkelőket a legnagyobb veszedelemmel fenyegeti a sikos járdák. Úgy tudjuk, szabályrendelet intézkedik arról, hogy minden háztulajdonos birság terhe alatt köteles a háza előtt elvonuló járdarészt fűrészpórral vagy hamuval behinteni. Ennek dacára órákon át lehet Debreczen utcáin gyalogni, míg az ember egy-egy parányi pórral behintett járdarészre léphet. Erre a tarthatatlan s Debreczenhez egy cseppet sem méltó állapotra ez uton hívjuk fel az illetékes hatóság figyelmét. Utóvégre is a szabályrendelet nemcsak arra való, hogy megalkossák, hanem arra is, hogy végrehajtsák, még pedig kellő eréllyel és szigorúsággal.

— **Új személyvonat Debreczentől Szatmárig.** A debreczeni kamara nemrég azt kérelmezte, hogy a debreczen-szatmári irányban egy Debreczentől délelőtt 10 óra körül induló személy- vagy vegyesvonat állíttassék be. A debreczeni üzletvezetőség pártolta a kérelmet. A Máv. igazgatósága most közölte a kamarával, hogy a kérelem teljesítése nagyobb szabású menetrend változást tesz szükségessé, de a mennyiben ez a Máv. gazdasági érdekeivel össze egyeztethető lesz,

akkor az idej nyári menetrendnek a miniszterhez való felterjesztése alkalmával megfelelő javaslatot fog tenni.

— **Veszedelemes szánkázás.** A Kiszepesről Medve Jánosné kis fiával szánkán jött be a városba. Utközben Vásárhelyi Sándor gazdálkodó kutyája megtámadta a lovakat. A veszedelemes állattól a lovak megijedtek, elragadták a szánkát, amelyből Medvesné fiával együtt kiborultak. Az asszony súlyosan megsérült.

— **Merénylet az országúton.** A hajdusámsoni országúton három egyén, fejszével és dorongokkal fölfegyverkezve, megtámadta Benjámint Imre sámsoni lakost, aki ennek folytán súlyos testi sérüléseket szenvedett. A hajdusámsoni esendőőrök tegnap tett e tárgyban följelentést a járásbírósnál s a központi főszolgabírónál.

— **Az ügyvédi kamara h'rei.** A debreceni ügyvédi kamara *Molcsányi* János és dr. *Kovács* Péter debreceni ügyvédek önkéntes lemondás folytán névjegyzékéből törölte. Ugyancsak törölte betegsége miatt dr. *Arvay* Béla ügyvédet, kinek irodája részére dr. *Torvey* Tamás ügyvédet rendelte ki gondnokul. Közírré teszi továbbá a kamara, hogy dr. *Strausz* Mihály nagykállói, dr. *Gara* Sándor nyiregyházi és dr. *Antos* Jenő kisujszállási ügyvédekét lajstromba fölvette.

— **Gyanus haláleset.** Mikepéresről táviratozták, hogy *Szabó* Juliánna, ottani fiatal leány gyanus körülmények között meghalt. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot és ma megtartja a törvényszéki boncolást.

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Az 1906. évi III. oszt. kereseti adó után kiírt általános jövedelmi pótdadó-lajstrom f. évi január hó 10–18 ig 8 napi közszemlére lesz kitéve a városháza adókövetői helyiségében. Hol is a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető. Egyidejűleg fölhívatik a város adófizető közönsége, hogy bekebelezett terheiket a városi adóhivatalnál díjmentesen kapható nyomtatványon még e hó folyamán vallják be, mert a később érkezendő bevalások figyelembe vételén nem fognak.

— **Elborult elmével.** *Adler* Simon derék, becsületes kereskedő elméje néhány hónappal ezelőtt, mint ez köztudomású, elborult. A szerencsétlen ember tragédiája őszinte részvétet keltett mindenütt a városban. Adlert föl vitték nyomban egyik budapesti elmeorvóintézetbe. A törvényszék most, mivel a beteg állapotában javulás nem állott be, az elmeorvóintézet igazgatóságának kértére megindította a goodnokság alá helyezési eljárást. A városi tanács tegnap szolgáltatta ki az elmeorvóintézet megkeresésére a szegény ember vagyótalansági bizonyítványát.

— **Tolvaj cseléd.** Egri Károly pékmesternek Szemenyei Mária nevű cselédje 80 koronát érő ruhaneműeknek és cseléd-könyvének ellopása után megszökött.

— **Mesteri képesítések.** A kőműves, kőfaragó és ácsmesteri képzettség megvizsgálására szervezett debreczeni bizottság előtt sikeres vizsgát tettek a következők: Minárik István Rimaszécs, Nagy Pál Szaniszló, Elek Mihály Debreczen, Wágner Márton Mezőberény, Dumasák János Nyirbátor, Körtvélyesi Pál Naprány és Porancs István Zombolya kőművesek, Dézsán Miklós Téglás ácsmester.

— **Lopás a korosmában.** A rendőrségen jelentette tegnap Weinberger Jenőné, hogy Piac-utca 66. számú házban levő italmérésből 80 koronát érő két gyűrűjét ellopták. A tolvajt keresi a rendőrség.

— **Nyilvános köszönet.** A „Kossuth Dalkör“ 1906 december 31-én tartott dales-télye alkalmával ifj. Kertész István 4 kor., Nagy Dezső 2 kor., Farkas Mihály 2 kor., Sztánó Sándor 2 kor., Kertész János 6 kor.,

Pisalaki István 2 kor., Kalieki Ernő 2 kor., Pásztor Sándor 2 kor., id. Baesó Pál 5 kor., Kereszturi János 4 kor., Lókodi Sándor 10 kor., Barna Jánosné 1 kor., dr. Baesó Dezső 3 kor., Kovács Kálmán 2 kor., ifj. Kovács János 2 kor. és Dávid István 2 koronát fizettek felül. Fogadják érte a Dalkör nevében hálás köszönetemet. Debreczen, 1907. jan. 10. Hatvani József pénztáros.

— **A fizetésképtelen cégek között** több fővárosi lap tegnap közölte, hogy cégem fizetésképtelen. Ez a hír valamely gonosz ember rosszindulata folytán kerülhetett a lapokba, mert én senkinek nem tartozom és így fizetésképtelen sem lehetek. Egyetlen céggel állok üzleti összeköttetésben és azzal szemben mindenkor pontosan eleget tesek kötelességemnek. A forrás kiderítése iránt a bíróságnál a megtorló lépéseket megtettem. Özv. Grünbaum Morné.

— **Kubelik hangversenye.** Azok az elismeréssel teljes bírálatok, melyek a fővárosi sajtóban a művész utolsó hangversenyét kísérték, csak fokozták a debreceni közönség várakozását és érdeklődését, a mai koncert alkalmával. Ez a várakozás természetesen is. A művésznék hét év előtt óriási sikere volt. Azóta neve az egész világon fogalomná vált, a tökéletes hegedűjáték fogalmává. A jelek arra mutatnak, hogy mostani fellépése csak fokozni fogja Debreczen lelkesedését és szimpátiáját. Kéretik a t. közönség a pontos megjelenésre, mert az egyes számok alatt az ajtók zárva lesznek. A hangverseny kezdete pont 8 órakor.

— **Varju János főgimn. tanárnak** „A magyar szellem művelődés történelme“ című munkája *Csáthy* Ferencné és minden könyvkereskedésben kapható. Fűzött példány ára 6, diszkötésű példányé 8 korona.

— **Az első debreczeni gőz kávépöröldő és fűszer malom** (Kertész Sándor, Kossuth-u. 17.) működését megkezdte. Debreczenben egyedül áll ezen vállalat s így a nagy közönségnek, mint szintén a fűszerkereskedőknek, szatósoknak és kávésoknak rendkívül előnyöket nyújt nemcsak azzal, hogy naponta teljesen frissen pörkölt, jó aromájú izletes kávékat kaphat a közönség, hanem azzal is, hogy kereskedőink, kik eddig Fiuméből hozták a különböző pörkölt kávéfajákat, ezután nem lesznek kénytelenek oly kávékat, melynek minőségéről és jó pörköléséről meg nem győződtek, megvenni. A hatalmas gép, mely egyike a legmodernebb géptalálmányoknak, már megkezdte működését. Ajánljuk a kávéfogyasztó közönség és különösen a vidéki kereskedők figyelmébe.

— **Schaff János.** táncitanító, polgári ifjából alakított tánciskola próba-bájlát szombat este tartja a „Koronában.“

— **Butor remek kiállítás.** Felhívjuk a közönség figyelmét arra az érdekes kiállításra, mely *Schwartz* Vilmos Piac-utcai üzletében látható, ahol is a magyar iparművészet legmodernebb stílusú remekai láthatók. Szobaberendezésekben páratlanul szép nagy raktár áll ott a közönség rendelkezésére, ugyszintén olcsóbb, közönségesebb fajta butorokban is dus raktár van felszerelve.

— **Báti legnezők,** fésűk, kefék, hajtűk, szappanok legnagyobb választékban, igen olcsón *MENTZE HENRIK* újdonságok áruházában kaphatók, Kossuth-utca 4-ik szám alatt.

Benedek János nem lép ki a független 48-as pártból.

Távirat.

(Saját tudósítónktól.) Benedek János dr., országgyűlési képviselő a fővárosi városatyá választás mozgalmában nem a Kossuth vezetése alatt álló függetlenségi és 48-as párt jelöltjeit, hanem a dr. Vázsonyi Vilmos vezetése alatti demokrata párt jelöltjeit támogatta. Ismeretes, hogy e miatt Kossuth Ferenc a

szerdai pártértekezleten felszólította Benedeket, hogy nyilatkozzék melyik párt tagja akar maradni.

Erre az ügyre vonatkozólag most a „Debreczen” fővárosi munkatársa beszélgetést folytatott dr. Benedek Jánossal, aki így nyilatkozott:

A tegnapi támadás intézőit jól ismerem. A fővárosi községi választásokon megbukott egyének azok, akik a függetlenségi lobogó alatt óhajták beleges és nem mindég tiszta ambíciójukat kielégteni. Ezek szereplése szűri a ferdésegeket a pártban. En nem törődöm ezen elemekkel és továbbra is megmaradok a függetlenségi-párt tagja. A körből léptem ki, a személyes érintkezések elkerülése végett és nem a pártból, amelynek testes él-lekéstől híve vagyok. erősen szaturálva demokratikus érzelmektől. **Legközelebb leutazom kerületembe Hajdúbósszörénybe s felvetem a kérdést, helyeslik-e választóim eljárásomat.**

A képviselőház folyosóján élénken tárgyalták a Benedek-ügyet. Számos képviselő nem helyesli a pártértekezleten történeteket, míg mások a pártfegyelmet megtartása érdekében azt vitatják, hogy példát kell statuálni. *Justh Gyula* karonfogta Benedek János, úgy sétálgatott vele.

— Helytelen Vázsonyiéktól — mondta Szatmári Mór — hogy zsidó-kérdést csinálnak a dologból. Ezt nem lehet helyeselni!

— Vagy Vázsonyi-párti valaki, vagy Kossuth párti — mondták többen — de egyszerre mind a kettő nem lehet valaki. Vázsonyi tulipános betyároknak nevezett bennünket; hát ezt mi már nem tűrjük!

Valószínűnek látszik, hogy az izgalmak szűlte ellentétek ez ügyben is el fognak simulni.

Mulatságok.

A tegnapi vigesto igen nagyszámu közönség előtt és óriási sikerrel zajlott le a Bika diszteramben. Az ember nem tudta: a gyönyörű közönségen felejtse-e szemét vagy a műsor kacagtató bohóságaira ügyeljen-e. Váratlanul köbejtött akadályok miatt elmaradt ugyan a Zilahy s az elsőrangú dalárda száma s így szinte az utolsó percben ezek nélkül kellett összeállítani a műsort, de maradt még így is nem kevesebb, mint kilenc kacagtató kacagtató szám. Rácz Károly remek zenekara nyitotta meg az estét, művészi előadásban játszván a kedves, humoros „Gyorsvonat” polkát. Ungváry Vilmos, Kiss József, Barabás Károly, Nagy József, Mártonfi Jenő s Lenke György lejtették aztán a Kalugyer-táncot, óriási derűtséget kelteve pompás mókáikkal. Talán még hatásosabb volt a második számuk, a „Wack-Wick” néger tánc, ez az ötletes, neveléses bolondság. Alig akart megszűnni utána a zúgó taps. Kitűnő volt az Ertler Jenő monológja, vagy helyesebben: kitűnő volt az előadás; mindenestre fölötté állott az interpretáló a különben elég ötletes szerzőnek. Az a sok nevetés, az a hatalmas taps most osztatlanul az Ertleré volt! A humoros felolvasást Sipos Béla tartotta; a színház belső világából mutatott be elmésen néhány mul tságos képet, zajos tapsokat aratva. Fekete Oszkár zongora játékát eddig csak ügyes kíséreteiből ösmertük: ez estén önálló számmal mutatta be igazi művészetét. Raff „Polka de la Reine”-jét játszotta kitűnő technikával, remek színezéssel. Az est egyik fénypontja volt a Karezub Dénesné éneke. A „Denevér”-ből s a „Madarász”-ből adott elő egy-egy számot, melyekben üde, tisztán esejő szopránja, elsőrangú iskolázottsága s bensőséges előadása egyaránt érvényesült. A fölhangzó taps nem is szűnt meg addig, míg egy gyönyörű magyar nótával meg nem toldotta műsor-számát. E két, komoly-szabású számnak hatalmas sikerű ellentétei voltak a Sarkadi Vilmos szellemes kupléi, melyek harsogó kacagást keltettek mindun-

tan. A néger mamáról szólót, melynek érdekességét frappánsul fokozta a néger fiúnak öltözött kis Sarkadi ügyes mókázása, meg is kellett ujránia. A Fifti, Szórti, Forti és Gém urak, — zenebokócok — rendkívül neveltető bolondozása fényes sikerrel zárta be az estét, melyről fölötté jókedvűen osztott el a közönség.

Cabaret-est. A debreceni jótékony nőegylet f. hó 13-án, az az vasárnap délután 5 órakor az *Arany Bika* diszteramben Cabaret-est-et rendez a következő érdekes és változatos műsorral: 1. *Nyitány* a Magyar Testvérektől. 2. *Apróságokat* ad elő *Garda Dezső*né urasszony. 3. *Zongorán játszik: Sámy László* ur. 4. *Virág gavottot* fejtenek az öt éves *Kaszanyitzky Olga* és a hét éves *Kaszanyitzky Magda*. — Ot pere szünet után 5. *Hegedűn játszik ifj. Szilágyi Imre* ur, kísérik a Magyar Testvérek. 6. *Goreczky Vilmos*né urasszony dr. *Ujfalussy Géza* ur zongorakísérete mellett néhány énekszámot énekel. 7. *Induló.* Játsza a Magyar Testvérek zenekara. — A Cabaret-est kezdete 5 órakor. — *Ülő személy-jegy* 1 kor., állólhely 50 fillér. — A Cabaret-est iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a páholy-jegyek mind elkeltek.

Jabillaris estély. A jótékonyágáról ismert Polgári asztaltársaság e hó 19-én este 8 órakor a Dréher söresarnok összes helyiségeiben hangverseny keretében ünnepli meg fennállásának tizedik évfordulóját. A hangverseny után tánc lesz.

Távirat és telefon.

A király elutazik.

Budapest, január 10. Mária hannoveri királynő halála miatt a király holnap déli egy óra harminc perckor különvonattal, elhagyja a fővárost és Bécsbe megy. A király teljes kíséretével utazik el a fővárosból és tavaszig nem is jön vissza.

Merénylet Oroszországban.

Budapest, jan. 10. Latzból távirják, hogy ott Palkó ezredest, a csendőrség parancsnokát az utczán meg gyilkolták. A gyilkos elfogására kivonult katonák sortüzet adtak a népre, melyben hat ember halva rogyott össze.

Wekerle a királynál.

Budapest, jan. 10. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután egy órán át tartó kihallgatáson volt a királynál, akinek a ki-egyezési tárgyalásokról reflektált.

Megakadt a teherforgalom.

Budapest, január 10. Az államvasutak igazgatósága a mai napon további intézkedésig a budapesti teherpályaudvarokon be- szüntette az áruküldemények felvételét, ami csaknem egyelő az áruforgalom teljes megszüntetésével. Ez intézkedés oka az utóbbi heteken előfordult óriási árutorlás volt. A tehervonatok menetrendjét nem lehetett betartani és az árukat nem egy esetben a feladó állomástól sem lehetett továbbítani. Ez az intézkedés megbontja nemcsak a bel-, de a külföldi kereskedelmet is.

Agyonlőtte a feleségét.

Budapest, január 10. *Vigas István* fiatal postatiszt katolikus léttére zsidóleányt vett el. *Lövinger* nevű szabónak csodaszép leányát. A fiatalok nem jól éltek, mert a menyecske már az első héten megcsalta az urát. Nagy és heves családi jelenetek után az elkeseredett fiatal férj ma Dob-utca 99. számú házában levő lakásukon három lövéssel agyolta a feleségét. A gyilkos férjet le- tartóztatták.

Az új sah.

Budapest, január 10. Teheránból jelentik, hogy az új perzsa sah proklamálása a birodalom minden részében rendezavarás nélkül történt meg.

Elítélt szociálista ügyvéd.

Budapest, jan. 10. Rozsányi János nagyszalontai ügyvédet szociálista izgatásai miatt az ottani szolgabíró 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Az alispán leszállította a büntetést husz koronára. A belügyminiszter, akihez az ügy felebbezés útján került, úgy döntött, hogy az alispán ítéletét megváltoztatta, a szolgabíró végzését hagyta helyben.

Férfi és fiu kalapok,
valamint cilinderek

nagy választékban

Békés Lajos

uri divat üzletében.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefü czukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félet fogadjunk el.

Kitűnő minőségű

pörkölt

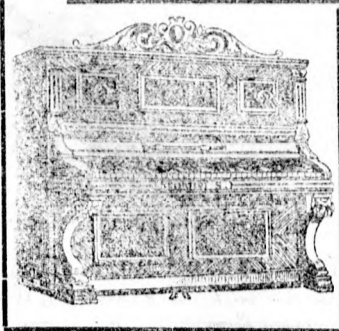
Kávé,

mely izre, aromára és zamatra felülmulhatlan, naponta friss pörkölés kapható

Félegyházi János

motorüzemű kávépörköldéjében

Piacz- és Miklós-utca sarok.

SCHMIDT S.

zongora- és hangszerkészítő, zenemű raktár
DEBRECZEN.

Köszvény!

ellen személt több ki-
váló orvos és tanár
ajánlja és rendeli
betegeinek a híros

Király-balzsamot

az egész világon ismert legjobb gyógyszer.
egy nagy üveg 2 K. Vidékre egy üveg 2 k.
65 f., 3 üveg 6 k. 65 f. bármint utánvétől.

Egyedüli készítő
Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerész
Debreczen.

Csuz!

Császári és királyi udvari szállító

NEUMANN M.

Magyarország legnagyobb
férfi-, fiu- és gyermekruha telepe

készen és mérték után

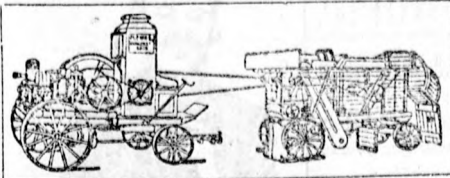
Debreczen, a m. kir. postával szemben.

A farsang alkalmából fekete zakó öltönyök,
frakkok, Ferencz József-kabátok, nagy választékban.

Csak az eredeti

**„PLEWA“ motorok és
locomobilok**

szolgáltatják a legolcsóbb és legmegbízha-
tobb üzemert malom és gazdasági celokra.
Tartósságuk egy eml. erelekre van kiszámítva.
Fogyasztás 2-3 filléryi nyersolaj, ben-
zin vagy szivogaz loeró és óránként.
Árjegyzék és költségvetés ingyen. Kedvező
fizetési feltetelek.

Czím:

DÉNES B.

motorspecialista

Bupapest, V., Lipót körut 15. sz.

K rem a címet pontosan feljegyezni és megőrizni.

Tisztíts csak
Globusz

fémfiszító kivonat

BÉKÉS LAJOS

debreczeni

béli-Ing készítményei a legfőkeletesebbek.
Magyar gyártmány!

Az általam leggondosabban összeállított és
tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak
talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ,

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek
örvend, kapható minden fűszerüzletben, vala-
mint gyógyszerármban

Ára: egy kis üvegnek 45 kr.
egy nagy üvegnek 90 kr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.
Használati utasítással ellátott könyvecske
minden üveggel adatik.

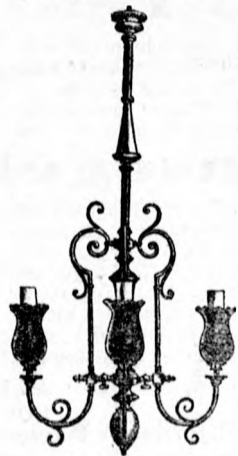
TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer raktára
DEBRECZENBEN Tisza-palota.

A Magyar Fém- és Lámpaárú Gyár

részvénytársaság gyári raktára

Debreczenben, Piac-utca (Simorffy-utca sarkán.) Gyár Budapest Kőbányán.

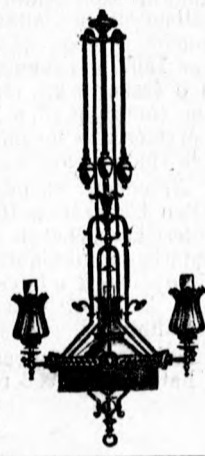
Ajánlja gyártmányait: a legszebb kivitelű
Légszesz, Combinált és Villany-csillárokat,
továbbá függő- és asztali lámpákat, álvá-
nyok, íróasztali berendezéseket, gyertya-
tartókat stb gazdag választékban, a leg-
mértékletesebb gyári árak mellett.

Ugyanott kapható

valódi amerikai salon petroléum „Király-olaj“

mely kizárólag a gyár számára gyártatik,
tisztá, szagtalan és robbanthatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik.
Legújabb találmány a szabadalmazott „ATTILA
SZESZ“ izzó, fénygő, mely kitűnő erős fehér
fényt terjeszt és bármely lámpára alkalmazható.

Meghívó.

Az „Altalános Takarékpénztár Részvénytársaság“
évi rendes közgyűlését

1907. évi január hó 27-én délelőtt 10 órakor tartja saját helyiségében (Piac-utca 32. sz.),
melyre az intézet részvényeseit tisztelettel meghívja az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 3 részvényes kijelölése.
2. Az 1906. évi zárszámadás és mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása.
3. A nyereség felosztása, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az alapszabályok módosítása.
5. Nyugdíjszabályzat megállapítása.
6. A megüresedett igazgatósági helyek választás utján három évre leendő betöltése.
7. 5. felügyelő-bizottsági rendes tag választása három évre.
8. Két felügyelő-bizottsági póttag választása három évre.
9. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
10. Esetleges indítványok tárgyalása.

Az évi mérleg, valamint az erre vonatkozó összes mellékletek az intézet helyiségében az üzleti órák alatt t. részvényeseink által megtekinthetők.

A farsangi idényre
Legyezők,
Áttört- és Osipke-keztük,
Selyemsálók,
Ajour harisnyák,
Crèpe de Chine sálak,
Belépőkre és Estélyi kabátokra
Posztók és kelmék
minden színben
BOSZNAY J. és TÁRSA
divatáruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

11.426.
1906. Tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szabó
Emma végrehajthatónak Nagy András és neje
Tóth Róza debreceni lakosok végrehajtási
szenvedék elleni 50 korona tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtási ügyében a debreceni
kir. törvényszék területén levő, Debreczen
város területén fekvő, a debreceni 3750. sz.
tj.kvben A+5031/a—1/a hrsz. alatt felvett
vargakerti szőlőföldre 3956 korona ezennel
megállapított kikiáltási árban az árverést
elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingat-
lan az 1907. évi január hó 23-ik napján, dél-
után 3 órakor a kir. törvényszék árverési ter-
mében (földszint 13. sz.) megtartandó nyilván-
os árverésen a megállapított kikiáltási áron
alól is eladatni fog.

Árverezni szándékoznak tartoznak az
ingatlan becsárának 10%-át vagyis 395 kor.
60 fillért készpénzben vagy óvadékképes ér-
tékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elismervényt
át szolgáltatni.

Kelt Debreczenben, a kir. t-szék, mint
tkvi hatóságnál 1906 nov. 2.

Rottler,
kir. tszéki bíró.

!! Mélyen leszállított árak !!

Különösen kiemelendők:

75 cm. széles Anna flanel métere 17 kr.
Jó mosó velez és flanel métere 25, 28,
32 kr. — 120 cm. széles Angol Cheviot
métere 55, 75, 80, 90 kr. — 120 cm. széles
tisza gyapju kockás Cheviot métere 70 kr.
1 db mosó zefir bluz 70 kr.
1 darab flanel bluz 2 frt.

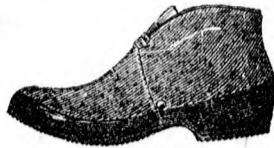
Fekete és színes férfi nyakkendők
óriási választékban,
feltűnő olcsó árakhoz!
Maradékok felárban.

Szabó Lajos Fiai

vászon-, divat- és szőnyegáruház.

Strom-Slipper! Hó-cipő!

Figyeljen erre a védjegyre

Csak a „Boston Rubber Shoe Company“ cégétől — Bostonból — véve könnyűek, divatosak
és tartósak.

Kaphatók Debreczenben: MANDEL LIPÓT, BÉKÉS LAJOS, Fekete Jakab,
Kálnai Lipót, Aszman Ferenc urak üzletében. Főraktár Ausztria—Magyarország részére:

WELLISCH FRANKL & CO.

Wien, I., Fleischmarkt 12-14.

A Harmat-Créme

arczsépitő és bőrápoló kenőcs.
mely teljesen ártalmatlan és
sem higányt, sem olmot nem
tartalmaz, a legrövidebb idő
alatt megszüntet mindenféle
szepot, ráíjoltot, pattanást, bőr-
atkát (mitesser) s bőrbajokat.
Kisimítja a ránczosodó kezdő
arczbőrt s azt fehére, üdévé
teszi. — Legjobb óvszer a szél
és a nap befolyása ellen az
arczra. Nem zsiroz. tehát nappal
is használható. Hatása gyors és
biztos.

Egy tégely Harmat-Créme 1 K.

Készítőhely s főraktár

Mihalovics Jenő gyógytára

Debreczen, Főpiac 31.,
városházzal szemben.

Donogán és Somossy

—DEBRECZEN, KISTEMPLOM BAZÁR—

Menyasszonyi kelengye
Női divat szövetek
Velezek — Selymek

Óriási szőnyegraktár

!! Linoleum !!

Aláírási felhívás.

AKI FIÁNAK pálya kezdetén pénzt akar adni.
AKI LEÁNYÁT gond nélkül akarja kiházasítani.
AKI ÖNÁLLÓSÍTANI akarja magát.
AKI HAZAT, FÖLDET akar szerezni olcsó kényelmes lefizetésre.
AKI ÖREG NAPJAIIRA betegségére nem akar másra szorúni, idején gondoskodjék és lépjen be a

Népsegélyező Bank

m. sz. most alakuló II. évtársulatának tagjai sorába erejéhez mérten heti befizetéssel. Iskolás gyer-
mekekre jövedelmü egyénekre való tekintettel már heti 10 fillér befizetéssel is be lehet tagul lépni.
Betétjeire mindenki könnyen törleszhető kölcsönt kaphat, mert társulataink 6 és 12 évesek.
Első évtársulatunk 1523 tagja 42085 betétet fizet hetenkint, mely befizetés az évtársulatok
lejártaig csak 1750,000 K. befizetésnek felel meg, mely összeg után a társulat tagjai 6 százalékos
haszonredményben fognak részesülni.

Eddig 800 esetben 600,000 kor kölcsönt adtunk ki szövetkezetünk tagjainak.
Tagul jelentkezhetni a Népsegélyező Bank m. sz. helyiségeiben Piac utca 42. szám.

AZ IGAZGATÓSÁG:

DOMAHIDY ELEMÉR,

Hajdu vm. és Debreczen sz. kir város v. főispánja elnök.

GERÉBY PÁL,

fődbirtokos: ügyvezető igazgató,

Dr. WEISZ JÓZSEF

ügyvéd jogtanácsos.

FORRAI ERNŐ

fődbirt. alelnök.

KONTSEK GÉZA

nagykeres. alelnök.

Dr. Balkányi Emil, Békés Lajos, Dr. Kun Béla, Dr. Berger Andor, Dávidházy Kálmán,
Békés Emil, Somossy László, Lamprecht Frigyes: Lusztig Dezső, Werin Sándor, Dr. Varga Elemér.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gyurcsényi Béla,

Trigánszky Emil,

Ungár Jenő.

Óh, jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!!

Debreczenben,

Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen gyors és biztos
hatásuak.

EGGER mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza:

1 és 2 K. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszer-tár
BUDAPEST, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER mellpasztilla csak-
hamar meggyógyított.

kapható: Balázs Ödön, Füleky Pál, Steiner Manó, Koczian Dezső,
Mihalovics Jenő, Muraközy László, Radákovits Géza Géza, Grósz
Nagy Ferencz, Szűts Ferencz, Tóth Béla gyógyszerészeknél.